

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

ANTI||BARBARORVM D. ERAS-||mi Roterodami, liber unus

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1524

Absurde reprehe[n]di quippiam, non ob aliud, nisi quod ab ethnicis
inue[n]tum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30133

sint alijs æquiores nobis saltē tristes uigilias, & insanos labores relinquant, quandoquidē nos istorū delitijs nihil inuidemus, quo maioris inuidentiæ est, alienis urī laboribus,

Absurde reprehēdi quippiam, non ob aliud, nisi quod ab ethnicis inuētum,

Hoc aceto perfusi, mixtū est dictū, quanto clamore in nos irruant, Christianos esse negant, sed ethnicos, sed idololatrias, & ip̄is ethnicis pestilentiores. An uero, inquit, is Christianus censendus, qui disciplinis p̄phanis, & ab impijs hominibus ad superbiam excogitatis, tantū operæ impertit, tantopere se oblectat, in his totus conuiescit, in his otū, in his negotiū, in his solatiū omne reponit. Et quis non uideat quantum sit sacrilegiū, hominē, qui iā Christiane militie nomē semel dedit, semel Christo imperatori sit, & initiatus, & inuictoratus, ad hostes demones trāsfugere, & cum idolorū cultoribus habere cōmertium. An nō habet, inquit, qui in docendo Ciceronianū, in carmine Vergilianū, aut Horatianū se nominari gaudet, in philosophia Aristotelicū, Academicū, Stoicum, Epicureum, audistis Chrysippeū enthymema. audistis syllogismū cornutū. Videtis quā captiosis laqueis, nos simplices irretire moliantur, enim uero elleboro illo Carneadeo opus esse itelligo. Quid dicitis Antichrysippi. cōtinuo ne malū, & Christianis interdictū, quicquid ab ethnicis p̄fectū erit. Ita ne nulla gentiliū inuēta usurpare licebit, nisi protinus Christiani esse designamus. Scilicet igitur per concionē uestros fabros admonēdos cēseo, ne posthac ferris, securibus, ascijs, terebellis, ne cuneis, ne regulis, ne perpendiculis, ne fornicibus, ne posthac acussibus suis audeāt uti. Ne rogaueris, quid ita. & artē hanc, & artis arma Dædalus homo ethnicus excogitauit. Quiescant fabri ferrarij, fabricā ferrariā inuenere Cyclopēs hoīes, pdigiossi, Aerariā fabricā nemo exerceat, hanc Chalybes monstrasse tradūt. Figulinā Chorœbus, ferietur figuli, Sutrīnā Boëtius q

dā, nemo Christiāus cōsurat calceū. Fulloniā Niceas, nemo sordē
uestiū eluat, Texroriā Aegyptij, redeamus ad ferarū pel-
les, Tinctoriā Lydi, nemo lanā ab oue detonsam, fūco adu-
ret, Metallī conflaturā Cadmus Phœnix inuenit, frigeant offi-
cinæ conflatorū, Nautis, si fieri possit, religionē inijciamus, ne
cōsuetis utantur armis, Aurigas admoneamus, ne Erichtoniū
imitētur, Pictores, cœlatores, uitriarios, breuiterq; cæterū quā-
tū est opificū, ne sese suosq; posthac ethnicis artibus contami-
nent, si queant alios quæstus excogitent, sin minus, esuriāt po-
tius quā Christiāni esse desināt. Quid si & militibus, hoībus
impijs scrupulū inijciamus, ne clypeis, loricis, galeis, gladijs, o-
creis, cristis, arcibus, sagittis, lanceis, hastis utātur? hæc omnia
ab impijs reperta perhibent, Verū quis ferat pūellis Mīneruæ
studiū, simul & arma eripi, pēsa, colos, fusos, radios, tælas, quo-
rū nihil est a Christianis inuentū. Iā & agricolatoribus, ul' cū
uitæ periculo ferias indicēdas uideo, aratrū Osiridis inuentū
est, nemo posthac ausit terrā inuertere, inuersam ferere, satam
metere, horū Saturnum auctorē ferunt, Nemo uitē coluerit id
enim a Libero excogitatū, Vinū merū nemo bibat, ne aqua q̄
dē dilutū, monstraui hoc Staphilius, Aegroti medicos nō ad-
uocent, medicina Apollinis inuentū est, Et hos quidē nō im-
pios mō hoīes, uerū etiā cacodæmones fuisse uulgus credit,
Vobis igitur dæmonū inuentis uti licet, nobis studiosorū ho-
minū literis uti nō licebit, Atqui nihil pudet, ne istos quidē, q̄
& dialectici, & theologi uideri uolunt, studiosis hæc obijcere,
quæ si in pagis apud fossores, messorisque audeant disputa-
re, moriar ni rustici ipsi ligonibus & falcibus eos conficiant,
Si gentiliū inuentis uti uetamur, quid tandem, obsecro, in
agris, in urbibus, in templis, in ædibus, in officinis, domi, bel-
li, priuatim, aut publice relinquetur? adeo Christiani nihil ha-
bemus ab ethnicis nō traditum, Quod scribimus, quod utcūq;

latine loquimur, ab ethnicis accepimus, ab illis reperti characteres, ab iisdem orationis usus inuentus. Ego ne, inquit, damnatorum hominum libros in manu, in sinu habebō, lectitabo uenerabor? Ardet apud inferos Vergilius, & eius poemata cantat Christianus? quasi non & multi Christiani illic ardeant, quorum si qua bene scripta supersunt, nemo tamen idcirco respicienda putet. Sed quis istam iudicandi petulantiam ferat, ut tamquam uirga Mercuriali, quos uelint ad inferos demittant, quos uelint ad superos euocent. Non hic ingrediar rixosam illam disceptationem de ethnicis, quæ ne mulieribus quidem sit digna, non est nostrum de ethnicorum damnatione disputare, eorum, inquam, qui fidem nostram præcesserunt. Tum si coniecturas sequi uelimus, facile conuicero aut illos uiros ex ethnicis, aut omnino nullos saluos esse, quibus bene præceperint, non quibus recte uixerit laboramus. Hypocritas magistratus, quorum uitam condemnat ipse qui nouit, audiri tamē iubet. Origenis libros in multis hæreseos dānatos, ad eruditionis fructum Christiana legit ecclesia & eorum diuina scripta fugimus, de quorum moribus sine summa temeritate iudicari non possit, imo ut melius dicam de quibus in bonam partem cum laude, in malam non sine maximo uitio quisquē iudicet. Apage, inquit, ego me Giceronianū, aut platonium appellari feram, qui semel Christianus dici constitui? Quid nī monstrum hominis, si te quod Sardanapali perditam mollitiem imitaris, recte Sardanapalicum dicimus, aut quod assentator es Gnathonicum, aut potius ut es stolide gloriosus, Thraconicum appellamus, cur alium Ciceronis linguam imitantem, Ciceronianum pudeat denominari aut Vergilianum, si quid illius queam amulari? Tu tibi barbaras istas appellationes asciscas, teque uel Albertistam, uel Thomistam, uel Scotistam, uel Oceanistam, uel Durandistam uocari gaudeas, dummodo a Christianis denomines

ris. Ego me a quouis ethnico deſoari patiar, dummodo doctiſſimo, facundiſſimo, nec me huius profeſſionis poenitebit, modo me praſtantiora doceat ethnicus, q̄ Christianus, ſed ut rem aliquando finiamus, niſi aduerſarios noſtros, talpis caeciores, ſua redderet inuidencia, certe uiderent quod uel caeco apparet, uiderent in rebus ab ethnicis inuentis, aliquod ineſſe diſcrimen, alias eſſe inutiles, dubias, peſtiferas, alias perutiles, ſalutares, immo neceſſarias. Mala illis relinquamus, bona uero quidni nobis uſurpemus: hoc demum eſt homine Christiano, homine prudente, homine ſtudioſo dignum. At nos, ſi ſuperis placet, praepoſtere agimus: ethnicorum uitia, libidinem, auaritia, ambitionem, ſuperſtitionem paſſim imitamur, immo uincimus, at eruditionem, quam uſ unam imitari par erat unam aſpernamur, ſtultius ne, an ſuperbius, nondum ſatis ſcio. Nam ſi res mediocri uſui futuras, ab illis ad nos traduximus, idq; citra culpam, quid impedit, quo ſecius idē de illoꝝ artibus faciamus: quibus ſi qd Hieronymo credimus, nihil eſt in rebus mortalium, aut utiliſſimum, aut praſtantius.

Diuino conſilio diſciplinam ab ethnicis expolitas,
ut nos uteremur, non ut contēneremus.

Quoniam admirabilem rerum ordinem, & harmoniam, quam uocant, paulo penitius introſpicienti uideri mihi prius ſolet: nec mihi adeo ſoli, uſum eſt, idē & pleriq; grauifſimis autoribus, non ſine diuino conſilio, diſciplinarum inuendarum negotium ethnicis datum eſſe. Immortalis enim ille rerum moderator, ut eſt ipſa ſapientia, ratione ſumma conſtituit uniuerſa, pulcherrima quadam uiciffitudine diſtinguit, aptiſſimo ordine digerit, ut omnibus omnia miro quodam modo reſpondeant, nec quicquam in tam imenſa rerum uarietate ferri temere ſinit. Hic aureo illi ſeculo, quo naſci decreuerat, uoluit ut omnes & aſſectae, & ſequuturae ſeruiret aetates, ad huc